Hukuk Bölümü 2010/58 E. , 2010/189 K.

- 3516 SAYILI ÖLÇÜLER VE AYAR KANUNU UYARINCA VERILEN IDARI PARA CEZASINA KARŞI AÇILAN DAVANIN ADLİ YARGI YERİNDE ÇÖZÜMLENMESI GEREKTIĞI HK.

  - KABAHATLER KANUNU (5326) Madde 16
  - ÇEŞİTLİ KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA İLİŞKİN KANUN (5560) Madde 31
  - ÖLÇÜLER VE AYAR KANUNU (3516) Madde 14

"İçtihat Metni"

Davacı : E.C.

Vekili : Av. U.Ö.D.

Davalı : Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, İzmir İl Müdürlüğü

O L A Y : Davacıya, Batıçim Batı Anadolu Çimento Sanayi A.Ş.'nin AOSB Çiğli Hazır Beton Tesislerinde bulunan Tamçeki marka 35366 seri numaralı 60 tonluk tır kantarıyla ilgili olarak; 02.09.2009 tarih ve 14346 sayı ile, 3516 Sayılı Ölçüler ve Ayar Kanunu'nun 14/d. maddesine aykırılık nedeniyle aynı Kanun'un 15/c. Maddesi uyarınca idari para cezası verilmiştir.

Davacı vekilince, sözkonusu idari para cezasının kaldırılması istemiyle, adli yargı yerinde itirazda bulunulmuştur.

İZMİR 4. SULH CEZA MAHKEMESİ; 01.10.2009 gün ve E: 2009/132 D.İş, K: 2009/123 D.İş sayı ile, 5326 sayılı Yasanın 3.maddesinde değişiklik yapan ve 19/12/2006 günün yürürlüğe giren 5560 sayılı Yasanın 31/a maddesi ile aynı Yasanın 34/8 maddesinden bahisle; idari yaptırım kararı ile birlikte para cezası öngörüldüğü takdirde anlaşmazlığın çözüm yerinin idari yargı mahkemeleri olacağının hüküm altına alındığı, itiraz edenin suça konu eşyasına el konularak yeddiemine teslim olunduğu, para cezası ile birlikte el koyma kararı verildiği, bu nedenle itirazın çözüm yerinin idare mahkemesi olduğunun anlaşıldığı gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş; bu karar kesinleşmiştir.

Davacı vekili, aynı istekle bu kez, idari yargı yerinde dava açmıştır.

İZMİR 3. İDARE MAHKEMESİ: 27.10.2009 gün ve E: 2009/1536, K: 2009/1776 sayı ile, 5326 sayılı Kabahatler Kanunun 19.12.2006 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan 5560 sayılı Kanunla değişik 3/a, 27. maddenin 1. ve 8. fıkrasından bahisle; 19/12/2006 tarihinde yürürlüğe giren bu düzenlemeye göre idari para cezasına ilişkin bir kanunda bu cezaya karşı idare mahkemesinde itiraz edilebileceğinin açıkça belirtilmemesi halinde, itirazı görmek ve çözmek konusunda sulh ceza mahkemesinin görevli olacağı sonucuna varıldığı; 3516 sayılı Ölçüler ve Ayar Kanununun, İdari Cezalar 14. maddesinin d bendinde; "Yetkisiz olduğu halde, bu Kanun kapsamına giren ölçü aletlerinin bakım ve tamirini yapan kişiye, beşyüz Türk Lirası idari para cezası verilir." hükmüne yer verildiği; incelenen davada, uyuşmazlığın 3516 sayılı Ölçüler ve Ayar Kanunu uyarınca verilen para cezasından doğduğu anlaşıldığından, aynı yasada verilen idari cezaya karşı başvurulacak Mahkeme belirtilmediğinden, görev konusunda bir düzenleme bulunmaması karşısında 5326 sayılı Yasanın yukarıda anılan 3. maddesi uyarınca, davanın adli yargı yerinde görülüp çözümlenmesinin gerektiği nedeniyle, görevsizlik kararı vermiş; bu karar kesinleşmiştir

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: Mahmut BİLGEN, Erdoğan BUYURGAN, Habibe ÜNAL, Sıddık YILDIZ, Muhittin KARATOPRAK ve Sedat ÇELENLİOĞLU'nun katılımlarıyla yapılan 04.10.2010 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; Uyuşmazlık Mahkemesi Genel Kurulu'nun 11.7.1988 günlü, E:1988/1, K:1988/1 sayılı İlke Kararında, "2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun bütünüyle incelenip değerlendirilmesinden, bu Kanunun uygulanması yönünden 2 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan, 'ceza uyuşmazlıkları' ibaresinden, savcının ya da şahsi davacının talebi ile başlayan yargılaması sonunda sanığın mahkumiyetine ya da beraatine hükmedilebilecek davalarda, askeri ve adli ceza mahkemeleri arasında çıkan görev ve hüküm uyuşmazlıklarının anlaşılması, bunun dışında kalan tüm görev uyuşmazlıklarının 'hukuk uyuşmazlığı' sayılması gerektiği sonucuna varılmaktadır. Uygulanması idari organlara bırakılan cezalar, adli nitelikte olmadığından, bunlar hakkında yapılan itirazlar ya da açılan davalar 'ceza davası' olarak nitelendirilemezler. İdari niteliklerinden dolayı bu davalara ilişkin görev ve hüküm uyuşmazlıklarının Uyuşmazlık Mahkemesinin Hukuk Bölümünde incelenip çözümlenmesi gerektiği…" açıkça belirtilmiştir. Bu durum göz önüne alındığında, olay bölümünde yazılı başvuru konusu görev uyuşmazlığının Hukuk Bölümünde incelenmesi gerektiği kuşkusuzdur.

Adli ve idari yargı yerleri arasında 2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, idari yargı dosyasının 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacı vekilinin istemi üzerine son görevsizlik kararını veren mahkemece, ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Ahmet BEŞİNCİ ile Danıştay Savcısı Mehmet AKKAYA'nın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ :

Dava, 3516 Ölçüler ve Ayar Kanunu'nun 14. maddesinin (d) fıkrasına aykırılık nedeniyle aynı Kanun'un 15. maddesinin (c) fıkrası uyarınca verilen idari para cezasının kaldırılması istemiyle açılmıştır.

11.1.1989 tarih ve 3516 sayılı Ölçüler ve Ayar Kanunu'nun "Yasaklar" başlıklı 14. maddesinin (d) bendinde, "Damgası kopmuş, bozulmuş, periyodik muayene zamanında müracaat edilmemiş veya damga süresi geçirilmiş veya damgaları iptal edilmiş ölçü ve ölçü aletlerinin kullanılması, satışa arzı veya satılması, alım satım yerlerinde bulundurulması, damgaları iptal edilmiş ölçü ve ölçü aletlerinin, tamirlerinden sonra tekrar muayene ve damga yaptırılmadan sahiplerine teslimi, (…) Yasaktır." hükmüne yer verilmiş; aynı Yasa'nın "İdari Cezalar" başlıklı (Değişik:23/1/2008 – 5728/461 md.) 15. maddesinin (c) bendinde, "Damgası kopmuş, bozulmuş, damga süresi dolmuş ölçü aletini kullanan kişiye, bin Türk Lirası idarî para cezası verilir. Ayrıca bu ölçü aletlerine el konularak mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir." denilmiştir.

Olayda, para cezasının kaldırılması istemiyle dava açılmış olup; 3516 Ölçüler ve Ayar Kanunu'nda idari para cezasına karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenlemeye yer verilmemiştir.

Öte yandan; 30.3.2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 6.12.2006 günlü, 5560 sayılı Yasa'nın 31. maddesiyle değiştirilen 3. maddesinde, " (1) Bu Kanunun;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır"; Kanunun "Başvuru yolu" başlıklı *27.* maddesinin 1. fıkrasında ise, "İdari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir" düzenlemeleri yer almıştır.

Bu düzenlemeye göre; Kabahatler Kanunu'nun, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni yasaya göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni yasadaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkeme, artık görevsizlik kararı veremeyip (yeni kanuna göre görevli hale geldiği için) davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

İncelenen uyuşmazlıkta, öngörülen idari para cezasının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 3516 Ölçüler ve Ayar Kanunu'nda da idari para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Yasa hükümleri dikkate alınacağından, idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanunun 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, Sulh Ceza Mahkemesince verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle İzmir 4. Sulh Mahkemesi'nce verilen 01.10.2009 gün ve E: 2009/132 D.İş, K: 2009/123 D.İş sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 04.10.2010 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.